

עין משפט נר מצוה

קבו אב מיי פרק יג
המכות פס"מ הלכה
ז סגנו לאין של:
קבו ג מיי פיי"ח שם הלכה טז:
קיו ד מיי פי"ג שם הלכה ג:

תורה אור השלם

- ראבליו עגנו ישא בי את קדש ידוה חזלי ונברתה העפש והוא מעפזי: ויקרא יט. ח
- ואם יוֹתר מבשר המולאים ומן הדלום עד הבקר ושרפת את הותר באש לא יאכל בי קדש הוא: שמות טז, לד
- ואם האכל יאכל מבשר ובהו שלקמו ביום השלישי לא ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פגול ידוה העפש האבילת ממנו עגנה תשא: ויקרא י. יח

מוסף רש"י

מה שלמים מפגלין. את הנפסים שלם חשב צומח אף הנפסים מפגלין ומשם יבוי יליף משלמים דעיקר פיגול ביה כתיב (לקמן צח.) ואי ששהיה מפגל את הלחם, ומתפגלין עמלו את חשב צומח, דעיקר פיגול בשלמים כתיב: אל כף מפגלין. טען וצחי שלמי לצור מפגלין את שמי הלחם (מנחות צב.) לא ירצה. כבשר מוס ששמיין ואלהו ירצה, כהנאלת שער כן הלאה פיגול, מה הלאה שער עד שיקרבו כל מתיריו כשנשאו, אף הלאה פיגול עד שיקרבו כל מתיריו או כשיפגלו או כשנשאו (פסחים סא.) עד שיקרבו כל מתיריו. שחילנה עבודתיו (קדוש מב.) אף הרצאת פסול עד שיקריבו כל מתיריו. לא כשיפגלו כל אכילת פסול עד שיקרבו כל מתירין (בבא מציעא ע"ב) עבודה שאלה מתפגל בה (מנחות סד.) דהיינו ארבע עבודות בלא פסול מחשבה אחרת (שם ע"ב):

שיטה מקובצת

ולמעושי נותר בברית פיה דקדי דלית ביה כרת מדכתיב (והנפש הולית) וענו יסף' נגז פיגול, דנהי דע"כ לא איירי בנותר מדכתיב לא ירצה מיי' און מקרא יולא מדי פשוטו ויסייג אומר בהכרת קלי אומר ולא ירצה און המקומות. לך אגמריך ואוכליו למעושי נותר מכת (מנחות.) **מסתברא** נותר חור ליה לאוקמי בברית. פסי' יט. ולא נהירא מה דכל זה מנחתו לא דלמרינן דלא תפשי מנחתו, דהוי ליה למכר כדיל. ועוד הוי מצי למליף מההיא חזקא שירכב דלא מצי למליף ועוד הוה אמרינן לקמן פטיולו והנותר והטמא שוה כוה וכוה פ"י בצמה גדולה ובצמה קטנה ונהלא למכר סי' (בבבבב) בתורה: **מסתברא** (לשון חור.) **אלא** אמר רבא ב"י. כל זה שהנחה רבא לא אגמרינן לן לענין. אלא מפרש הוא כל הפסוק:

כה:

מסתברא נותר אית אן לאוקומי בכרת לאיגמר עון עון לאחין לאומנו דרמי ליה בז"ב. פ"י בקוטרס אי מוקמת ליה להאי ה' בנותר איכא למילפיה לגזירה שוה שפיר דדמו אהדדי בשני דברים הללו ששניהם נפסלים בזמן זה בזמן ממש וזה במחשבת זמן ושניהם נוהגין בצמה כדתנן בפ' בתרא

(לקמן דף ק"ג.) וכי פרכת ויילף עון

עון דטומאת בשר דכתיב ונשא אהרן את עון הקדשים מה להלן לאו ולא כרת אף כאלן לאו ולא כרת אמרינן מנותר הוה ליה למילף דדמי ליה בז"ב אבל אי מוקמת להאי כרת לחון למקומו כי גמרת [ליה] חון [לזמנן] מיניה בגזירה שוה ופרכת ליה ויילף עון עון מטומאה ליכא לתרוצי מחון למקומו הוה ליה למילף דדמי [ליה] בז"ב דהא אין נפסלים ה' בזמן ואינו נוגה בצמת יחיד שאין שם מחילות (עד כאן לשונו) ופירושו זה תימנה גדול דמה סבא היא זו ומנין לנו דנוקי קרא בנותר כדי ללמוד ממנו חון לזמנו מעון עון ה' כדי שלא נלמוד מטומאה ועוד הא לענין צמה שוה נמי נותר לטומאת בשר כלאמרינן בסוף מילתין (גס זה שם) אבל הפיגול ה' והנותר והטמא שוין ה' זה בזה וכן טמא ששימש ליכא למימר דהוא נקי לא הותר בצמה כדאמר לעיל [פז.] מה להכד השוה שצנן שכן לא הותרו בצמה ועוד כשמקשה אדרבה חון למקומו הוה ליה לאוקומי כו' דדמי במקד"ש בלאו ה' דומיא דמקד"ש אית לן למילף חון לזמנו מחון למקומו טפי מטומאה כדאמרינן פ"י בית שמאי (לקמן דף מה:) שכן הותר איז טהור (בבבב) חון לזמן וחון למקומו לא הותרו מכללם ואין איך מרצה ושניהם טהורין ושניהם [לא] עשה קרב במקריב מה שאין כן בטומאה דמאי דחון למקומו הותר מכללו ה' בצמה אין זה קרוי הותר מכללו על כן נראה לפרש בגזירה שוה זו ניתנה כשימי למילף עון עון הנך קראי דהכא

זה מזה ולכן מסתברא לן לאוקומי טפי בנותר מבחון למקומו משום דדמי לחון לזמנו בז"ב דלית לן לאוקומי קרא במילתא שיהיו דומין זה לזה מה שאנו למדין בגזירה שוה ולא משום שלא נלמוד מטומאה כדפירש [רש"י] ופריך אדרבה חון למקומו דמי ליה במקד"ש וכי האי גוונא הויא סוגיא לעיל בריש פירקין (דף ת.) דפסיל בתרומה מחיל עבודה דלא פסיל בתרומה לא מחיל עבודה וא"ת ה' דמוקמינן קרא בדדמי טפי לג"ש טומאת בשר תהיו בצרת בג"ש דעון עון וי"ל דממעט ליה קרא מכרת כדאמר לקמן פרק ב"ש (דף מג.) וטומאתו עליו מי שטומאתו פורחת ממנו (יולא עליו מגופו) יאלת טומאת בשר שאין טומאה פורחת ממנו: **ואיפוך אנא**. תימה הא כתיב קרא שלישי והא דמוקמינן ליה בחון למקומו באם אינו ענין לחון לזמנו מוקמינן ליה בחון למקומו א"כ קרא קמא היינו ה' קרא אריכא אית לן לאוקומי בחון לזמנו ה' ודוחק לומר דסבך המקשה אין מוקדש ומאוחר בתורה: **מה שרמים מפגלין ומתפגלין**. תימה מהיקישא דזאת הסורה נפקא לן לקמן בפ' דם חטאת (דף טז.) ובמנחות פרק הסודה (דף פג.) וכמה בב' דרשות דרשינן מההוא היקישא אע"ג דנפקי מקראי אחריו:

כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים

אם אינו ענין. לענין מחשבת חון לזמנו תנהו לענין חון למקומו ופיגול דקרא אריכא דלו את אהרן לא מירדשיה לחון למקומו אלא כוליה קרא בחון לזמנו הלכך ממנו אחרון לזמנו קאי. וכי"ת הכא נמי כרת כתיב דסמיך ליה ואוכליו עונו ישא וגו' ההוא בנותר ממש מיתוקס כדמפרש ואילז וכדי שלא תאמר שניהם במשמע מיעט רחמנא ואוכליו דהיינו מיעוטא מדלא כתיב והאכול למעוטי חון למקומו דלעיל מיניה: **ואימא** ואוכליו עונו ישא **אחון למקומו**. דסליק מיניה קאי וכדי שלא תאמר אין מקרא יולא מידי פשוטו ואף נותר במשמע ונהי דכלל ירצה ליתא אבל בכרת איתיה להכי מיעט ואוכליו דמשמע אחד ולא שנים למעט נותר מכרת: ה"ג **מסבבא נותר איה לך לאוקומי בכרת למיגמר עון עון לחון לזמנו ה' דדמי ליה בז"ב אדרבה כרת למקומו הוה ליה לאוקומי בכרת** **דמיגמר ה' עון עון לחון לזמנו דדמי ליה במקד"ש**. והכי פירושא נותר הוה ליה לאוקומי בכרת דמיגמר ה' עון עון כו' שמלמד כרת על חון לזמנו שאין כרת מפורש צו אלא נשיאות עון אמורה צו ולימד מכאן בגזירה שוה דהכא כתיב נשיאות עון ומפרש כרת הלכך אי מוקמת ליה להאי ה' בנותר איכא למילפיה לג"ש שפיר דדמו אהדדי בשני דברים הללו ששניהן נפסלים בזמן זה בזמן ממש וזה במחשבת זמן ושניהם נוהגים בצמה כדתנן בפריק בתרא ה' (לקמן דף ק"ג.) **דכי פרכת ויילף עון עון מטומאת בשר דכתיב ונשא אהרן את עון הקדשים מה להלן לאו ולא כרת אף כאלן לאו ולא כרת אמרינן מנותר הוה ליה למילף ה' דדמי ליה בז"ב אבל אי מוקמת ליה להאי כרת בחון למקומו כי גמרת ליה חון לזמנו מיניה בג"ש ופריקנן ליה ויילף עון עון מטומאה ליכא לתרוצי מחון למקומו הוה ליה למילף דדמי ליה בז"ב דהא אין פסולו בזמן ואינו נוגה בצמת יחיד שאין שם מחילות ה': **במקד"ש**.**

מ' מחשבה ק' קצת ד' דס ש' שלישי. חון לזמנו וחון למקומו שניהם פסולין במחשבה ואם חישב במקמתו נפסל כולו ושניהם נפסלין בעצבות הדם ובשניהם נאמר שלישי לאפוקי טומאה דלזניה פסול מחשבה ואם נטמא מקמתו לא נטמא כולו וישנה לאחר זריקת דמים ולא נאמר צו שלישי ה' יתירא אבל בחון לזמנו וחון למקומו שלישי מיותר לג"ש לעיל דבכל חד מינייהו כתיב והנותר ביום השלישי באש ישרף וסמיך ליה ואם האכל יאכל ולא צעי למכתב שלישי: **אחיא קודש**. דהאי ואוכליו בנותר כתיב: **קרא אריכא**. ואם האכל יאכל דלו את אהרן אריכא הוא: **איפוך אנא**. ואימא דאריכא בחון למקומו וכתיב ביה נשיאות עון ושלישי דקדושים תהיו חון לזמנו ואימעוט מכרת: **מסבבא אריכא בחון לזמנו**. דכיון דלא פריש ביה כרת בהדיא אלא בג"ש דעון עון מנותר יליף מסבבאר דדמי מדדמי יליף דדמי ליה בז"ב דאי מוקמן ה' ליה בחון למקומו מו לא יליף כרת מנותר דלא דמי ליה במדי: **אדרבה**. מסתבאר משום דדמי ליה חון לזמנו לנותר סמיכה לנותר וקא ממעט ליה מאוכליו ה' דלא תימא משום דדמי ליה נוגמר מיניה: **כולשו מקרא אריכא אפיין**. זה לחיוב וזה לפטור כדיליף ליה רבה בריש שמעמין: **בשאי אכילות צו**. שמחשבת שתימן לזמנו וחון למקומו לפאי חזו הואיל ומרצים לפגולם והדבר צריך תלמוד. ודע דאמרינן בפ"ק דזבחים דף י"ד דאפילו לר"ש דאמר כל שאינו על מוכח החיצון כשלמים אין חייבין עליהם משום פגול מודה שנספיל הובח ואפשר לדדיין נמי אף שלא הוקבע לפגול קודם זריקה מי"מ הובח נפסל. ועיי' במ"ש הנוסח בפי התורה דף ע"ט ד"ה הדר ובפרק המוכח מקדש דף פ"ד חון לזמנו הואיל ומרצה [לפגול] חון למקומו [הואיל ואתקש לחון לזמנו]. (משלי"מ פספיה פי"ח ה"ו)

לא

מסורת הש"ס

א) [ע' כרימות ה.]. ב) [לעיל יג: מנחות ח. מולין פא.]. ג) ע' לקמן מד. ד) לקמן זל. מנחות פג., ה) [לקמן מב: מנחות טז.]. ו) לקמן כט. תורת כהנים צו פירש' ח ה"א. ז) שמות כח לח, ח) לקמן דף מד.

הגהות הב"ח

ה) גמ' כתיב הכא כי את וכו' את הנותר באש כי קדש הוא מה להלן: (ג) רש"י ד"ה לא ירצה וכו' משמע דאזריקא קאי לא: (ג) ד"ה כהקריב וכו' יליף דבפסול מחשבה: (ד) ד"ה אותו וכו' כלומר שלא נפיל אותו ו' נמחק:

שינויי נוסחאות

א) ל"ל בויבוב (ש"מ. ובי"ח ברש"י.)
ב) אכל י"י לקמן טט ע"א בבביתא:
ג) בש"מ נוסף לעניני כרת:
ג) ל"ל למיגמר (ש"מ):
ד) להאי כרת בנותר (ש"מ):
ה) [ש"מ] נוסף כולו וישנו לאחר זריקת דמים ולא נאמר בו שלישי יתירא כו' (בבבב):
ו) מוקמת (ש"מ):
ז) מואבליז (בי"ש):
ח) המקריב נמחק (ש"מ) (כש"מ)
ט) ל"ל פסולו (ש"מ, ובי"ח ברש"י):
י) עון ולא נלמוד מטומאה כו' ל"ל והשאר נמחק (ש"מ):
יא) ל"ל הזמן (צ"ח. ובי"ח)
יב) שוין הויה ובהו [פ'] בצמה גדולה ובצמה קטנה) וכן טמא ששימש נמי ליבא ל"ל (ש"מ):
יג) בלאו טעמא דמקדש (ש"מ):
יד) דפסול וגזיה הגי' בקרב, וצ"ל ואח"כ ל"ל דחון לזמנו (ש"מ). וגיר' הגר"ז בזמן קרב, והגר"ש כ' שהוא טעות (דהא כאל לא ציף למימר זמן וק"ל):
יז) מכללי נמחק (בי"ש).
יז"מ מוחק מיכת מכללי ובשמונך, וגורם שם בבמה, והוא טעות קולמוס, דהמטען היה לתקן מיכת מכללי דהכא [באשר ד"י ליתא כאן מיכת בבמה]:
יט) מיכת וא"ת מקומה להלן בקמן לפני מינות טומאת בשר (ש"מ).
כ) ל"ל דהיוו (ש"מ):
כא) בש"מ נוסף דמסבבא קרא קמא לעילום בחון לזמנו:
כב) ג' רל"ט וי"ל דבמה דרשות:

ליקוטים

אף הרצאת פסול עד שיקריבו כל מתיריו, יש להסתפק באוכל פגול קודם שיקריבו מתיריו שאין בו כרת. אם לוקח משום פסולי המוקדשין, וכן יש להסתפק במחשב מחשבת מקום ואכל מהדברים שאינם ראויים לאכילה או אשכל קודם זריקת הדם אם לוקח, באשר דלא בעינן זריקה למקבעיה אלא לפגול אבל לפסול קודם זריקה נפסל. ועי' בריש פ"ק דמעילה דאמרינן חון לזמנו וחון למקומו לפאי חזו הואיל ומרצים לפגולם והדבר צריך תלמוד. ודע דאמרינן בפ"ק דזבחים דף י"ד דאפילו לר"ש דאמר כל שאינו על מוכח החיצון כשלמים אין חייבין עליהם משום פגול מודה שנספיל הובח ואפשר לדדיין נמי אף שלא הוקבע לפגול קודם זריקה מי"מ הובח נפסל. ועיי' במ"ש הנוסח בפי התורה דף ע"ט ד"ה הדר ובפרק המוכח מקדש דף פ"ד חון לזמנו הואיל ומרצה [לפגול] חון למקומו [הואיל ואתקש לחון לזמנו]. (משלי"מ פספיה פי"ח ה"ו)

